

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRIZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Döngöföld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

A Szanatórium elhelyezésének kérdéséhez.

Irta: Burger Péter.

A f. hó 28-án tartott törvényhatósági közgyűlésben a vita hevében nem merithettem ki teljesen e témát, mert a magam fajtagyenge szónokok átka fogott el, nem bírván megküzdeni torlódó gondolataimmal. A gyengébb szónokot ugyanis a nyilvánosság előtt beszélve az eszmék és gondolatok oly áradata lepi meg, hogy képtelen mindazt előadni amit író asztala mellett nyugodtan, megfontolva szép sorjában papírra vehet.

Indítványomat a szanatórium elhelyezése tárgyában hála a tanács és amaz intézmény helyi képviselői bölcs belátásának elfogadták; de én érzem és tudom, még mindig vannak elégedetlenek és ezek megnyugtatóra még egyet most el kell mondanom.

A Szanatórium kérdését jóval megelőzően már 1906. vagy 1907. évben, amikor még én is az egészségügyi és kórházi bizottságnak tagja voltam, sokat foglalkoztunk ott ama súlyos csapás — veszedelmes kór — a *tüdő vész*-elsterjedésének meggátlása és magának betegségnek gyógyíthatása problémájával.

A magas kormány által kötelezve szabályrendelet tervezetet is készítettünk az ily betegek nyilvántartása és bejelentési kötelezettségének elrendelése tárgyában!

Ennek kapcsán sőt ebből folyólag is önként felmerült annak kérdése: — hová helyezzük, miként lássuk el és gyógyítsuk a kikutatott és gyógyításra utalt ilyen fenjárom közveszélyes betegeket, mikor még a mindennapi rendes elesett betegek állományát sem képes kórházunk helyszüke miatt befogadni.

Bölcsen megfontolva azon — már orvosi — tekintetet is, hogy a tüdő betegek tovább kezelése ma már, egészen elűtő más módszer szerint történik, mely egy kórház feladatát nem képezheti; de meg ott sikerrel nem is teljesíthető amugy sem; hosszas tárgyalások után a kórháztól elkülönített, de vele szorosban kapcsolatos tüdő betegeknek szolgáló valahol az erdő mélyén elhelyezhető Pavillon felépítését határoztuk javasolni.

Gondolom a javaslat be is nyújtott a tanácsnak.

Mi sem természetesebb, minthogy ennek összes terhét, felépítését úgy mint fentartását a városnak kellend viselnie sőt az is bizonyos, hogy az másut mint a nagyerdő valamely zugában elhelyezhető nem lett volna, hogy a szervi összefüggés a kórházzal fentartassék.

Ekkor merült fel a József kir. herceg szanatórium megkeresésének eszméje, amit siker koronázott; mert immár ez egyesülettel karöltve tehát városunkra nézve sokkal előnyösebben létesíthetünk ily intézetet, sőt talán — majdnem bizonyos — célirányosabban is.

A Szanatórium fogalma körüli eszme zavar általános sőt mondhatnám sokoldalról megkísérelt szerencsétlen magyarázatokkal még zavarosabbá tétetett.

En nem habozom kijelenteni, hogy a még el nem döntött nagy kérdésben vajjon az elszórt — kezelés vagy az összegyűjtött szanatóriumi rendszer-e a helyesebb, a tüdő betegek kezelésével én az elsőnek az elszórt kezelésnek vagyok híve — mert a nagyszanatóriumokban való kezelést drágának, a gyakorlati élet követelményeinek meg nem felelőnek tartom.

Abban a milliókba kerülő palotákban a betegeknek és velük a kóroanyagoknak összehalmozásával csak fokozzuk a nehézségeket és e nehézségeknek drága módszerek, eszközök és berendezéssel való leküzdésében merül ki csaknem minden ténykedés.

Ha aztán így megnehezítve és megdrágítva némi csekély eredményt ott el is érünk, mit kell tapasztalunk? A Szanatóriumban rendes foglalkozása és életrendjétől elszoktatott, teljes lényével a betegnek ellenkező dédelgetett kényelem és életrend mellett némileg javult beteg, visszatérve minden napi életrendje és foglalkozásához többnyire végzetes visszaesés áldozata lesz.

Azt az elvet kell hát vallanom és ajánlanom, hogy az ilyen betegeket ha önmaguknak, családjuknak és a társadalomnak visszaadni akarjuk, rendes életviszonyai között vagy legalábbis rendes foglalkozása és életmódjával összeegyeztethető övrendszabályok és gyógymódokkal kell gyógyítanunk.

Az az intézmény, melynek minap jelöltünk helyett a nagyerdő nyugati nyulas felé eső és frontjával bejáratával odanyiló részén, az

ellentétek szerencsés áthidalásával; lehető legalaposabban oldja meg a vitatott kérdést a tüdőbetegek gyógykezelésében és teljesen alkalmas az általam helyesebbnek mondott alapon nyújtani enyhülést; fokozni ellentálló képességet és végeredményében meg is gyógyítani a tüdőbetegeket.

Ezt a szanatóriumot ne tévesztjük össze a budapesti, görbendorfi, dadoti stb. drága és a mi céljainkra nem alkalmas szanatóriumokkal. Nekünk a szűkebb anyagi viszonyok között jószerével két keze munkájából él — produktív osztályát a társadalomnak kell itt ha ama szerencsétlen sors éri, hivatásának vissza adnunk, hogy tovább teljesíthesse hivatását családja és a társadalommal szemben.

Annak a tüdő beteg munkásnak vajmi kevés vigaszt nyujtana az, ha ama szanatóriumnak válogatott kényelme és ellátása mellett némileg javulna; ha mindig szemé előtt lebegne az a tudat, hogy mikor visszatér rendes tűzhelyéhez, foglalkozásához, annál veszedelmesebb visszaesésnek lesz kitéve!

Az ittcontemplált népszanatórium remélem, sőt hiszem míg egyrészt számolni fog az egyes betegek honi, családi viszonyaival, míg ben tartja, már ezért igyekezni fog mentől szélesebb keretekben a dispantair rendszer alkalmazásával lehetőleg otthon rendes napi foglalkozásában gyógyítani betegeit.

A 100 ágyas népszanatóriumnak tehát én képzeletemben olyas valami hatáskört szántam a tüdővész elleni védekezésben, minőt a gyermek védelemben.

Miként itt, úgy ott is csak kikerülhetlen esetekben válik benlakóvá a beteg és minden igyekezet annak sikeres külső elhelyezésére irányul: ez felelvén meg a jól kiképzett és ellátott beteg gyakorlati érdekének.

Miként itt, úgy ott is idővel minden benlakó betegre 10 vagy 100 külső ambuláns beteg fog esni, amiből könnyen érthető az elhelyezés kérdésében elfoglalt amaz álláspontom is, hogy én nem a szanatóriumnak itt vagy ott az erdő mélyén való elhelyezését kifogásolnám, csak a közlekedést a szanatóriummal vélttem kívánatosnak leterelni a fővonalról, a Simonyi-utról.

Am ezt sem csupán hygieniai vagy más értelmi okokból, hanem

jórésben érzelmi momentumból. Nekünk orvosoknak nem csupán a betegek gyóttitása, hanem az egészség megóvása is feladatunk; akkor pedig nem lehet, nem szabad közömbösen elhaladnunk a közönség sorában elég hangosan nyilvánuló idegenkedése és ellenszenvé mellett, melyet bent a szanatóriumba tóduló betegekkel való folytonos érintkezés okozhatna, mert ennek következménye egyedüli istenadta üdülő és szórakozási helyünk, a Nagyerdőnek az egészségesek részéről elkerülése lenne nagy, mérhetlen nagy kárára a közegészségnek.

Nekünk az a vágyunk, óhajtunk, hogy az eddiginél is fokozottabb mérvben fregmentálják városunk lakói a Nagyerdőt minden időszakban; mert már maga a kibekészítés, még inkább a napi egy két órai ott tartózkodás, oly üdítő, erősítő hatással van minden emberi szervezetre, mit legtöbbször semmi mással pótolni képesek nem vagyunk.

Ez okból én vitatni vagy meggyőzni nem is óhajtottam a közérzület amaz nyilvánulásának jogosultságát, hanem elkerülni igyekeztem, megszüntetve annak indító okát olyképen, hogy a szanatóriumot más közlekedési vonalba tenni javasoljam.

Hogy más tekintetben is higiéniai légáram és talajviszonyainál fogva is mért legalkalmasabb e hely, bőven kifejtettem, ott arra is számítottam, hogy közelségében mily fontos előnyt nyerünk, minden mástól eltekintve a kijáró betegek idő és költség kímélésében; de nem tértem ki amaz óriási megtakarítá-

sokra, miket ez intézmény felépítésénél és fentartásánál ér el a szanatóriumi egyesület.

Maga az építési anyagok oda szállítása, a vízvezeték, csatornázás és világítás berendezésénél is 10 ezret takaríthatnak meg e helyen. Míg a nemes város pedig nyer egy életképes higiéniai iskolát a belterületen, melynek a betegápoláson kívül is, mint olyannak is, sok-sok üdvös eredményét fogja látni jövőben.

Városi törvényhatóságunk belátása, szokott bölcsességében nyilatkozott meg, midőn e tervet elfogadta, tetézve rég megszavazott nagy lelkű adományát, a 150,000 kor. hozzájárulást — elismerésileti érte. De nem szabad lekiacsiyelnunk az aggodalmaskodók indokait és érvelését sem, mert hiszen ők csak az élők, egészségesek jogait védték anélkül, hogy a betegek jogait confiskálni akarták volna — uti figura docet — ha t. i. most már ők is megnyugodnak.

Szép, nemes igyekezet nem válik szégyenükre annál kevésbé, mert hiszen az elért eredménnyel az teljes sikerrel végződött; teljes tökéletes elkülönítésével a szanatórium helyének leterelésével a közlekedésnek a Nagyerdő azon részétől, a helyi vasut azon vonaláról, melyet a megálló, sétáló közönség okkupált, melyen ez a közönség közlekedik.

Igy distingválva, jól végzett és teljes érettséget árult el közgyűlésünk, mit én tőle soha el nem vitattam.

Megengedem, nagy volt az áldozat, de hiszen én tudom, még nagyobbak lesznek az eredmények és

ebben a hiszemben és tudatban ismételt legnagobb elismeréssel adózom minden részes tényezőknék.

Politikai híreink.

A királyi kézirat.

Küszöbön a házfelosztás.

Budapest, jan. 31.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnap delután Bécsbe utazott és ma, hétfő délelben, audiencián jelent meg a király előtt. A miniszterelnök a felség elé terjesztette a tegnapi minisztertanácson megszövegelt királyi kéziratot, melyet a hivatalos lap keddi száma fog közölni.

Mint értesülünk, a miniszterelnökhöz címzett királyi kézirat konstatálni fogja, hogy a kormány az országgyűlés bizalmatlansági szavazatának konzekvenciáit viseli, amennyiben egyfelől már elő is terjesztette lemondási kérvényét, — másfelől pedig előterjesztést tett a képviselőház felosztására és az új választások kiírására. A továbbiak során a kézirat a választásokig rendelkezésre álló törvényes határidő rövidségével és az új választások előkészítésére való elégtelenségével fogja megokolni az országgyűlésnek ex-lexben való elnapolását. Végül utalni fog a kézirat és a nemzet között való jó viszony helyreállítására a nemzet, a dinasztia és a monarchia szempontjából való nagy fontosságára.

Az iglói programbeszéd. Vasárnap reggel Mérey Lajos, gróf Teleki Arvéd és Bakonyi Samu alelnökök és tizenkét függetlenségi párti képviselő kísérték el Batthyány Pál grófot Iglóra, ahol rengeteg néptömeg várta a képviselőjelöltet és kíséretét a pályaudvaron.

Délután három órakor Batthyány Pál gróf megtartotta programbeszédét a „Bányász” nagytermében, amelyet a választóközönség zsufolásig megtöltött.

Az összes szónokok hangsúlyozták,

Ut.

Irta: *Stefánik Vaszily.*

— Én megyek... megyek mamám.
— Ne menj, ne menj gyermekem...
Elment magába, szemei előtt feküdt egy ut, egy fényes és messzi ut.
Sok ajtó, sok fehér ablak mellett elhaladt. Szerette utját, — nem tért le róla soha.

Nappal végtelen volt, mint a napsugár és éjjel ragyogva aludtak fölötté az egész csillagai.

A föld virágzott és virágaival mosolygott reá és tépte, tépte őket és viharverte hájába tüzdelté.

Minden virág lábai alá kívánczolt. Szemei oly ragyogók, homloka vig, mint a tiszta forrás a bokrok hűs árnyában.

Találkozott emberekkel.
Lábaik térdig a földbe voltak verve, estek és újra keltek föl.

Fekete tenyereikkel törölték verejtékes homlokaikat és nagy karjaikkal ragadoztak a földhöz.

Ernyedés verte le őket lábaikról és ők gyermekeiket nyomták agyon a földön és sirtak fájdalomukban... Fogózkodtak és estek.

Az éj álomra hajtogatta őket sorra s ők sorba feküdték, mint a kövek, melyeket egymás melé rak a természet.

Fájdalomtól torzult arcaikat ég felé fordították, mint a tenger borzalmas hullámainak ak csillagos ég felé.

A föld mintha hörgött volna szivei verése alatt, a szél pedig elszökött a hegyek mögé.

Es ő hatalmas harczi riadót olvasott le arcaikról.

Nyelvével lenyelte ajkaikról a szavakat, homlokukról leolvasta gondolataik és sziveikből kiszopta érzelmeiket. És mikor a nap a hegyek fölött kelt fel s csókoita lecsukott pillanokon keresztül szemeiket, az ő szívében dal született. S szívében rengett a dal, mint a vihar, zengett, mint az édes anyai szó. És ő egyszerre erős és büszke lett. A szél hozzáhajtogatta az összes viragokat.

Lepegetett a maga utján lovább.

Az ut, mint a posztó hajladozott ő alatta.

Elhagyta az összes ajtókat, a fehér ablakok rezegtek.

Ujból embereket vett észre. Állottak rendekben. Előttük a kalászkok gyűrt tengere, mögöttük gyermekek szenderegtek a kék árnyékában. A nap tüze égette őket, a vas sirt kezeikben.

Az égbolt tiszta volt... csüngött fellettük.

Ők mind fehér ingekben voltak felöltözve, mint husvára.

A kék ledüledtek gyermekeik előtt s a nap tüze csak úgy markolászott fejükbe.

Ők marták magukat, ujból, a földbe.

Értette az ő fájdalmukat, erőtlenségüket.

Az ő homlokukon töredezték a barázdák, egyik a másik mellett. Száraz ajkaik fehérltek. Sziveiket öblögette az epe. És az ő szívének dala elkeseredett, mint a megdohosodott buza. Az ő szemei elhomályosodtak, homloka boros volt, mint a felzavart forrás víze az ut mellett. Az ő ereje és büszkesége egyszerre alább szállott.

Epekedett, — elernyedt.

Elindult az utján könnyen, önfelédten, mint a madár, mely magán nem is érez szárnyakat.

Friss szántáson vidám szívirvány volt az ő szerete. A föld örült az ő ártatlan lépteit alatt. Mint erőtlén gyermek kitarja felé karjait.

— Gyere!

— Nem bírok, te méreg vagy.

Tántorgott. És mikor tudára ébredt annak, amit mondott, a fekete rögökre tette töredék-dalait és tovább vánszorgott. Futott mint az odvas bükk árnya a közelgő nap előtt. Az ut sötét volt előtte, mint a vak ifju előtt.

Egy nap megbotlott anyja sirtján. Föl-sirt száraz szemeivel s összeresztte. Homlokát lecsüggesztette a sirta s könyörgött anyjához, hogy szólítsa őt úgy, mint szólította régen... régen, mint gyermekét. Hogy csak egy kis szót szóljon hozzá! Sokáig könyörgött. Azután fejét a keresztre tette s oly hűdséget érzett tőle. Összeresztte, megcsókolta a drága hantot s tovább ment magányosan, szomoruan.

— Istenem, ajándékozz nekem megállapodást, mert én már nem tudok tovább menni.

És ugrált halomról-halomra, — mint az elszáradt levél, mikor hajtja a hideg, ősz szél.

Bevégezte utját, átment kilencvenkilenc halmon, a századik az övé volt.

Ráborult, mint régen édes anyjának meleg keblére.

hogy az ország szeme most Igló felé fordul, azért, vajjon sikerülhet-e ennek a kormánynak alkotmány- és törvényellenes eljárását bármely magyar választókerület által igazoltatni.

Batthyány Pál grófot nagyhatású programbeszède után egyhangulag az iglói kerület képviselőjének jelentették ki.

Az általános vélemény szerint gróf Batthyány megválasztása minden kétségen felül áll, annak dacára, hogy a kassa—oderbergi vasut itteni üzletvezetősége hallatlan terrorizmust fejt ki Hieronymi kereskedelmi miniszter javára.

Pető Sándor beszámolója. Békéscsabáról jelentik: Pető Sándor csabai képviselő tegnap délután tartotta beszámolóját népgyűlés keretében. Pető kijelentette, hogy a kormányt abban az esetben támogatja, ha az általános választói jog kérdését dűlőre viszi. A népgyűlés ily értelmű határozati javaslatot fogadott el. Kimondották továbbá, hogy az ellenzéki pártok által kívánt nemzeti ellenállásba a paraszt-párt nem megy bele.

Kérelem a debreceni pénzügyintézetekhez.

Ujságírók betegsegélyező pénztára.

Debrecen, január 31.

A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége a következő kérelmet intézi a debreceni pénzügyintézetekhez:

A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége, mely ma mintegy 300 rendes taggal, a vidéki napi és időszakos sajtó legkiválóbb hivatásos munkásait egyesíti magában, a Budapesti Ujságírók Egyesületének példáján felbuzdulva, szintén elhatározta, hogy tagjai részére betegsegélyező pénztárt létesít.

A budapesti intézmény alapítói a pénztár alapítókéje gyanánt a fővárosi pénzügyintézetek bőkezűségéből néhány nap alatt közel 50,000 koronát gyűjtöttek össze. Mi ebben is szeretnők követni a központi pályatársak példáját, személyesen keresvén fel a vidéki pénzügyintézetek vezetőit, hogy támogatásukat kikérjük, hogy áldozatkészségükre, ember-szeretetükre apelláljunk, de ezt, sajnos, leközvetlenül akadályok teszik lehetetlenné.

Ezúton kopogtatunk tehát pénzügyintézetek fejénél, amiképpen hazafias bizalommal kérjük: tolmácsolják intézetük vezető testületei előtt azon esedezésünket, hogy a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége Betegsegélyező Pénztárának alapítókéjéhez a lefolyt üzleti év eredményéből némi adománnyal, illetőleg egy egyszersmindenkorra szóló alapító tagjárulékkal hozzájárulni sziveskedjék. (Az alapító tagság díja legalább 150 korona, az adomány összege az adakozó belátására van bízva. A küldemények a Szegedi Kereskedelmi és Iparbankhoz címzendők.)

Pénzügyintézetek vezetésében a vidéki központok gazdasági és kulturális életének irányadó egyéniségei foglalnak helyet. Ezek méltányolni fogják abbéli törekvésünket, hogy a vidéki sajtó munkásainak testületi támogatása által a vidéki sajtó általános erkölcsi szintjét emeljük, segélynyújtásunk által pedig a zornalisticai proletariátust erősítsük és az inségbe jutott kartársakat a zülléstől megóvjuk, a minek a vidéki városok közviszonyai és intézményei talán legelső sorban érzik meg üdvös hatását.

Bizva kérésünk sikerében, előre is hála-köszönetet mondunk az adományért, illetőleg az alapítványért, melyet annak idején a nyilvánosság előtt fogunk nyugtatni.

Szeged, 1910. január elején. A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége nevében: Szávay Gyula elnök (Debrecen), Barát Ármán elnök (Budapest), Tömörkény István elnök (Szeged), dr. Brájer Lajos elnök (Fiume), Lenkei Lajos elnök (Pécs), Palócz László titkár (Szeged).

A városházáról.

Megkeresés Debrecenhez. Békésvármegye az automobilon ügyében törvény készítése miatt irt fel a kormányhoz. A feliratot pártolás céljából megküldte Debrecen városának is. A legközelebbi közgyűlésnek módjában lesz ezzel a megkereséssel foglalkozni.

Elhalasztott versenytárgyalás. A Piac-utcán levő Tábornoki- és Szikszai-házak értékesítésére a város tanácsa tudvalevőleg pályázatot hirdetett. A pályázati határidő február 5-ére volt kitűzve. Miután több oldalról arra kérték a várost, hogy a pályázat határidejét meghosszabbítsák, a tanács úgy intézkedett, hogy a határnap ne február 5, hanem március 16-ika legyen.

Szegényügyek. A város szegényügyi bizottsága holnap, kedden délután 4 órakor ülést tart a városi könyvtárhelyiségben. A tárgyszorozatban folyó ügyek és segélyezések szerepelnek.

Az általános választói jog ellen. Turóc vármegye átiratot intézett Debrecen városához, melyben az általános választói jog elleni állásfoglalásra hívja fel a törvényhatóságot. Az átiratot a tanács és a bizottságok legközelebb tárgyalás alá veszik.

Szives =

kérelem

sziveskedjenek az előfizetési díjat

mihamarább a kiadóhivatalba juttatni, hogy az a lapot fennakadás nélkül tovább is küldhesse.

Hazafias tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, akik még erre az évnegyedre nem fizettek elő —

o Cim: o

DEBRECEN

kiadóhivatalának

Debrecen

A VÁRMEGYÉBŐL.

A balmazújvárosi éhinség.

Gyűlnek az adományok.

Debrecen, január 31.

A balmazújvárosi inségbe jutottak érdekében megindított segélyakció elég szép eredményt mutat. Kovács Gyula alispán felterjesztése folytán a belügyminiszter az éhinséges emberek részére sürgősen 1000 korona segítséget utalványozott.

A belügyminiszter nem remélt gyorsasággal intézte el a szegény emberek dolgát s így most már abban a helyzetben lesz a község, hogy a szerencsétlen sorsüldözötteket eláthatja a szükséges napi kenyérral.

A társadalmi gyűjtés is folyik még. Az általunk kimutatott adakozási névsor két nap óta újabb összegekkel szaporodott.

Adakoztak újabban: Wessprémv Zoliáné 20 kor., Galánffy János 20 kor., dr. Czegléd Mihály 20 kor., Harangi Sándor 20 kor., Szunyogh Sándorné 6 kor., Rásó István 10 kor., Dréher söröző társaság Oláh Imre utján 30 kor., Rác Károly és fia zenekara 5 kor., Rác József 5 kor., Weichinger Károly 20 kor., özv. Nagy Imréné 5 kor., özv. Nagy Bálintné 2 kor., Pető Ferenc 2 kor., Sipos Bálint 2 kor., Lindenfeld Kálmáné 2 kiló paszulyt.

A kormány segélyét Kovács Gyula alispán ma vette fel. Holnapra a községi előjáróság Debrecenbe jön s a pénzt és egyéb adományokat átviszi, hogy az inséges emberek között kiosssa.

Összeégett kis leány.

Felrobbant petroleum.

Debrecen, január 31.

Tegnap este csaknem végzetessé válható szerencsétlenség történt a Borz-utcán. Egy fiatal, 15 éves leány gondatlansága okozta a szerencsétlenséget.

Balogh Zsuzsánna a szerencsétlenül járt kis leány neve, aki a Borz-utca 15. sz. alatt mint cseléd szolgált. Vasárnap este, mikor már beesteledett, petroleumot akart önteni a lámpába. Először azonban a lámpát meggyújtotta s akkor vette észre, hogy a lámpában nincs petroleum. A leány ahelyett, hogy eloltotta volna a lámpát, úgy öntött petroleumot a lámpába.

A következő pillanatban óriási robbanás hallatszott. A petroleum meggyúlt és szétvetette a lámpát. Az égő folyadék szétömlött a leány ruháján, amelyet meggyújtott. Mihamar lángba borult a szerencsétlen leány. Visitozásaira a házbéliek elősiettek s menten segíteni akartak Balogh Zsuzsánán.

Majd előhívták a mentőket, akik első segélyben részesítették a szörnyen összeégett leányt. A mentők Balogh Zsuzsánát a kórházba szállították, ahol élet és halál közt lebeg.

Kereskedelem, ipar.

Asztalos-ipari rajz-tanfolyam. A m. kir. állami szakiskola igazgatósága közli, miszerint az asztalos-ipari szakrajzi tanfolyam f. évi február hó 7-én este 7 órakor kezdődik a fémipari szakiskola épületében (Burgondia-utca 1.) Beiratkozni lehet ugyanott f. hó 3—6-ig. Beiratkozási díj 3 korona.

EGYHÁZ, ISKOLA.

A Szabad iskola.

A debreceni szabadiskolában (Simonffy-utca 1—c. szám, II. emelet, az ipartestület disztermében) ma Török Péter ref. főgimnáziumi tanár tartott érdekes, nagy tájékozottsággal és ismerettel felfegyverkezett előadást, amelyről bevezetésképpen már január hó 24-én is tanulságosan értekezett. Február hó 1-én kedden Jászi Viktor dr. jogakadémiai tanár folytatja nagyérdemű előadását a festészetről, ezúttal a renesszánszról. Ez az előadás délután fél hat órakor kezdődik.

A debreceni Kálvin emlékmű végrehajtó bizottsága Domahidy Elemér elnöke alatt folyó évi január hó 31-én gyűlést tartott. Örömmel értesült a bizottság, hogy e célra már 7902 korona 82 fillér gyűlt be az egyházkerületi pénztárba. Sokat vár a bizottság a helyi gyűjtéstől, az egyháztól s ez ügyben a debreceni presbiteriumot már az 1909. évi augusztus hó folyamán megkereste az egyházkerület határozatából a püspöki hivatal, de ez még ez ideig eredményre nem vezetett. A végrehajtó bizottság átiratban fogja kérni a presbiteriumot az ügy sürgős elintézésére. A Kálvin emlékmű természetével is foglalkozott a bizottság és abban állapodott meg, hogy a végleges döntésre hivatott nagy bizottságnak javasolni fogja, miszerint az emlékműnek főalakja Kálvin János legyen, társalakjai pedig Méliusz Péter és Bocskay István. Egyben az eddig is szép eredményre vezető gyűjtés intenzívebb folytatásáról is intézkedett.

Anna, S. Szabó Emma, Wessprémy Ilona. 3. Viotti: a moll concert (I. tétel) Szücs Gergely. Zongorán kíséri László Sándor. 4. Mozart: D-dur Sonata és Fuga 2 zongorára Novák Ella és Cs. Mező Mariska. 5. Gounod: Siebel áriája, Faust operából Grész Elza. 6. Beethoven: G-dur concert két zongorára S. Szabó Emma és Boros Anna. 7. Rode: 7-ik hegedű concert (I. tétel) Lafrankó Gyula. Zongorán kíséri Kulin Manci. 8. Huber: Fohász. Zonkarkisérlettel éneklő az intézet női énekkara. — A meghívó, mely egyúttal belépőjegyül is szolgál P. Nagy Zoltán igazgatónál díjtalanul kapható.

— **Cook elfogatása.** Cookról azt írták az összes lapok, hogy elfogták. Ez nem igaz. A hatóságok ugyan jól tudják, hogy hol van a „hires“ sarkutató, de eszükben sincs elfogni. Cook napokig a Heidelberg közelében levő roggenau-i üdülőhelyen tartózkodott. — Ami sok detektívnek nem sikerült, az egy párisinak sikerült, aki egy újságíróval ment Cook nyoma után. Ez a párisi detektív a következő érdekes nyilatkozatot tette:

Cook valóban egy roggenau-i intézetben volt. A Günther nevet használta. Amerikában ugyanis ilyen nevű rokonai vannak és azért is használta ezt a nevet, mert teljesen német származású. Szombat este csukott kocsiiban ment az eberbach-i vasúti állomásra, hogy Bécsbe utazzék. Az intézetbe, — ahol Cook tartózkodott, senkinek sem volt szabad belépni, egyetlen újságíró sem engedtek be.

Cookot a rendőrségen is jelentették, de itt megtiltották, hogy nyilvánosságra hozzák, hogy Cook ott tartózkodik. Cook ismételt idegen nevek alatt vette fel postaküldeményeit. Egy alkalommal a postán — a lapokban között képek után — egy nő és egy postahivatalnok felismerte.

Az intézet tulajdonosa, or. Führer, Cook ott tartózkodása alatt Heidelbergben volt és így az orvosok nyugodtan hivatkozhattak arra, hogy nem bocsáthatnak be senkit, mert erre a tulajdonosól kell engedélyt kérni, de a tulajdonos Heidelbergben fekszik betegen.

A szolgáltnak sem volt szabad az intézetet az egész idő alatt elhagyni, mert féltek, hogy a szolgálk nem állhatnak ellen az amerikai újságírók „bőkezűségének“ és mindent elárulnak.

Az ügyészség kijelentette, hogy Cook ellen nem adhat ki elfogatási parancsot.

— **Elfogott tolvajkirályfi.** A „Debrecen“ annak idején hírt adott arról a vakmerő szökésről, melyet Tóth Ferenc tolvajfiu követett el a kórházban. A beteg tolvajfiu, egyik betegtársának Weinberger Sándornak a ruhájában szökött meg s ezóta hiába nyomozták, nem tudtak nyomára jönni. Ma, mint Egerből jelentük a megszökött fiut, akit ott tolvajlason rajta csíptek, elfogták s el is ítélték 12 hónapra, Egerben Pap Tó Nagy István tolvaj néven szerepelt. A rendőrség most ujlényomatok útján fogja megállapítani a notórius tolvaj igazi nevét.

— **A hölgyközönség szives figyelmét** felhívom azon szép kézimunkákra, mely szebbnél-szebb kivitelben és dus választékban kapható Krausz Gyula kézimunka üzletében. Kossuth-u. 15.

— **Két nap halottai.** A két nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalnál a következő haláleseteket jelentették be: Tóth Mihály ref. 13 hónapos, öz. Mezei Andrásné ref. 82 éves, Dömölki Anna róm. kath. 4 hónapos, Jäger Mihály ref. 13 hónapos, öz. Konstantin Györgyné gör. kel. 69 éves, Végh Katalin ref. 7 éves, Vogil István róm. kath. 5 éves, Tóth Péter ref. 65 éves.

— **Táncrendeket és rendező-jelvényeket** legszebb kivitelben Dávidházy Kálmán könyvkötészete készíti.

A „DEBRECZEN“
szerkesztősége és kiadóhivatala
Degenfeld-tér 2. sz.

SZÍNHÁZ.

A MAI ELŐADÁS SZINLAPJA:

Kedden, 1910 február 1-én

Iglói diákok.

Diáktörténet.

Holnap, szerdán, február 2-án

Délután 3 órakor félhelyárakkal

Szép gárdista.

Operett.

Este hét órakor rendes helyárakkal

Szent hazugságok.

Dramolett 1 felvonásban

Ahasvér.

Színmű.

Édes grisettek.

Vigjáték.

Heti műsor: Csütörtökön: „Sári bíró“. Pénteken: „Sári bíró“. Szombaton: „Sári bíró“. Vasárnap: délután „Koldusdiák“, este „Piros bugyellárás“.

* **Pillangó kisasszony.** Belaseo exotikus drámájában, amelyből Puccini vette át világhírű operájának a meséjét, ma este egy nyíregyházi urasszony, dr. Erneyi Jánosné lépett fel vendégként. Ennek a szalonból a színpadra való kirándulásnak érdekes intim előzménye az, hogy a ma esti Madame Butterfley, mielőtt egy nyíregyházi jeles orvos boldog nevévé leit, művészi pályára készült s a színiakadémiát is elvégezte. Meg vagyon írva a művészet könyvében, hogy aki egyszer a forró deszkákra tette a lábát, nem tud végképpen lemondani a színpadi dicsőségről, a tapsok boldogító mámoráról. Ez a lelki motívum vezethette dr. Erneyi Jánosné urasszonyt is, amikor a mandolaszemű japán leány megható tragédiájában a debreceoi közönség előtt mutatkozott be.

Ez a bemutatkozás méltó volt a vendégművész női intenciójához. Minden előzetes reklám, beharangozás és előlegezett dicséret nélkül szökölködött ez az érdekes debü, s annál őszintébb és közvetlenebb volt a siker, amit a bájos művészasszony aratott. Behízelgő, kellemes, lágy hangja, rokonszenves, szeretetreméltó egyénisége és bájos, filigrán alakja valóságos predesztinálják a szépséges, fiatal művészasszonyt a Pillangókisasszony megható szerepére. Forró, nagy siker és lelkes taps volt a jutalma dr. Erneyiné mai vendégjátékának, amelyet Gerő Ida, Huzella Irén, Gyöngyi és Lugosi szeretettel támogattak. A dráma előtt Heltai Jenő költői prólogusát Báthory Mária mondta el igen kedvesen. (G. Á.)

* **Sári bíró.** A csütörtökön színre kerülő Sári bíró művészi eseménye lesz a színháznak. Nemcsak azért mert új, minden ízében modern, de egyúttal minden gondolatával színmagyar és nagytehetségű íróember keze által készült ez a bemutatás, de azért is, mert a színház művészgárdájának két oly előkelő tagja mint Zilahy Gyula és Gerő Ida játszanak benne új szerepet. A Sári bíró egy kis nyírségi falucska egyszerű parasztembereit hozza színpadra, akik az ő apró dolgaikat, gonoszkodásaikat és évdéseiket, szerelmüket játszásk el előtűnk. A Sári bíró egy aranyos kedélyű okos, de kissé papucs alatt nyögő falusi bíró, aki helyett az élete párja dirigál mindenkit a községben. De végül megtörténik a nagy csoda, a legnagyobb a dologban mégis a bíró uram akaratára teljesül. Azt veszi el a fia, akit ő szánt neki és ezért a bíró átengedi a bírói süveget a legnagyobb ellenfelének. Hiába az asszony minden ravaszsága, ez egyszer nem tud a férje eszén túljárni és megtörténik vele az a csúfság, hogy még csak nem is sejtji, hogy a férje járt tul az eszén, mert ez az egyszer a legnagyobb bíróra — a szívére hallgatott. Történt pedig mindez a kacagtatón és bájosan megírt jelenetek szakadatlan egymásutánjában, úgy hogy a nézőt, egyszerű emberek egyszerű története ellen-

állhatatlanul magával ragadja és hatása alól egy percre sem szabadulhatnak. A bírónét Gerő Ida adja, partnerje Zilahy Gyula lesz. Mindketten tehetségük egész erejével készülnek a legújabb feladatra, mely immár kétségtelen művészi eseménye lesz az idei évadnak.

Az üstökös-család.

*

Ma kiderült, hogy az „1910. A“ nevű üstökös nem olyan üstökös, — mint a többi üstökös, — hanem olyan üstökös, amely jó házból való, jó családból származik, a mint Kreutz csillagász elnevezte őket, az üstökös családból. Amint ezt meghalottam, rögtön künn voltam az összes vízekből és az üstökös jó származása minden bajomban megnyugtató. — Most pedig van szerencsém elképzelni, hogy az újonnan felfedezett üstökös hogy mutatkozott be az üstökös családnak.

Pontban déli 12 órakor fekete redingotban, galambszürke glasszé kezyüben, sevrő lak cipőben, cilinderral, az új családtag megjelent az Üstökös család Világegyetem II., Nap-utca S—1. számú lakásán.

A groom, a Kis Medve bevitte a névjegyet, amelyen ez áll:

Ezerkilencszáztíz A.

tartalékos tüzéradnagy, üstökös.

Az öreg Üstökös, (üstökös Uestogehw Mór de genere Kosmos Kaosz) így szól: Herein.

Ezerkilencszáz A(ntal) a család elragadtatása közben belibegett.

1910. A: Nevem Ezerkilencszáztíz A. Mint a mai lapokból értesültem, tagja vagyok az üstökös Üstökös családnak és tartom kiváló szerencsémnek, hogy megismerkedhetem önökkel.

A Donati Üstökös: Részünkről a szerencse ifjuüstökös! Tartjuk az atyafiságot! Aztán miféle Üstökösöktől tetszik származni? A göncölszekerei, fiastyuki Üstökösöktől-vajjon vagy...

1910 A: Nem, urambátyám, én a frázos-fészkesi és kássziopejai Üstökösöktől származom. Mi sokáig a nap mellett éltünk, de aztán megpukkadtunk és azóta Budán lakunk.

Üstökös Mámý: És Budán is olyan drága a spenót?

A család: Szszszszsz!!

1910 A: Hehehe, jól tetszik viccelni, nénemasszony!

Üstökös Rózsi (félre): Milyen finom üstökös! Es milyen szép fényes, előkelő farka van!

1910 A: Sokszor kerestem a rokonságot a Hajnalesillaghi Almanachban...

Üstökös Mór (zavartan): Mi csak a Fejérváry-kormány alatt kaptuk az udvari tanácsosságot.

A kis Kreutz Üstökös (mindössze hatvanéves, de mi az egy üstökösnek): Uraságod nem zsidó?

1910 A: De kérem! A papám kis halli, nagyot halli Halley Ágoston császári és királyi kamarás, a mamám született Csányi grófnő!

Üstökösné: Sehr eine feine Familie!
Üstökös Ilonka: Kegyed sokat bolygott már? Egészen ősz az üstöke.

1910 A: Oh, nagysád, a mai világban sokat kell bolyongani egy szegény tapasztalatlan, ifju üstökösnek, míg észreveszik. Hirdettem ugyan a Friss Újságban, de hiába.

Üsthevskevs Gízy (félre): Én 146,584 évig bolyongtam izraelita időszámítás szerint, mégse mentem férjhez!

Üstökös Ilonka: És most mik a terveid!

1910 A: Most? Föllépek Justh-párti programmal az új választásokon és aztán...

Az öreg Üstökös (alapította Jókai Mór): Nagyon derék, nagyon derék.

1910 A: Kiveszi óráját és látja, hogy 1938 van, szóval az Antrittsvizitkor szokásos 15 év már eltelt. Ajánlja magát és távozik.

Tájékoztató.

— (Mulatságok s egyéb szórakozásokról.) —

- Február 1., Kedd:**
Este 8 órákor.
A Szent László dalegylet farsangi hangversenye a Bika disztermében.
- Február 2., Szerda:**
Délután 5 órákor.
Az izraelita nőegylet leány-zsurja a Royalban.
- Február 5., Szombat:**
A Szent-Erzsébet egyesület bálja a Bika disztermében.
Postás bál a „Royal” szálloda disztermében.
Este 8 órákor.
A debreceni csizmadia társulat temetkezési egyletének táncvigalma a Korona disztermében.
- Február 6., Vasárnap:**
Este 8 órákor.
Az iparoskör bálja a Bika szálloda disztermében.
Délután 5 órákor.
A Debreceni Dalegylet hangversenye a Royalban.
Este 8 órákor.
A szabászok bálja a Royalban.
- Február 7., Hétfő:**
Este 8 órákor.
A helyőrségi altisztek bálja a Bika disztermében.
- Február 8., Kedd:**
Este 9 órákor.
Az orvos és gyógyszerész egylet bálja a Bika disztermében.
- Február 12., Szombat:**
Este 8 órákor.
Kereskedő ifjak társulatának bálja a Bika disztermében.
- Február 15., Kedd:**
Este 8 órákor.
A jogász ifjuság táncestje a Bika disztermében.
- Február 19., Szombat:**
Este 8 órákor.
A függetlenségi kör bálja a Bika disztermében.

UJDONSÁGOK.

— **A csütörtöki felolvasó-est.** A második ciklus második estéje holnapután, délután 5 órákor tartatik meg a róm. kath. főgimnázium disztermében, igen változatos, élvezetes programmal. Egyik legnagyobb érdekessége lesz a műsornak a Vajnoczky István kegyesrendi tanár felolvasása a mostani idők legérdekesebb, aktuális témájáról, a repülésről és a repülőgépekről. Lesz rövid, könnyebb felolvasás, is, melyet ez alkalommal Husz Lajos tart. A többi számok a művészet szolgálatában állanak. Így működni fog a róm. kath. főgimnázium kitűnően képzett énekkara, mely magyar dalokat fog előadni; igen szépnek ígérkezik a Csatlós Etelka éneke, amelyhez a zongorakíséretet is ő maga fogja játszani. Lesz művészi szavaltat — Szabó Irma fogja előadni! — és egy bizonyosan magas színvonalu zongoraszáma, amelyet a finom játékáról, nemes izléséről ösmerős Tatay Zoltán dr. fog előadni. A teljes programot különben holnaputáni számunkban közöljük. Ezen különösen szépnek ígérkező estére jegyek válthatók Antalfy József könyvkereskedésében, ahol a még ki nem váltott bérletjegyek is — a már lezajlott első est belépti díjának levonásával — csütörtök délig kiválthatók.

— **A debreceni cipőgyár.** A debreceni cipésziparosok által indított azon mozgalom, mely egy cipőgyár felállítását célozza, a befejezés felé közeledik. Dr. Kenézy Gyula orvos-tanár, Szávay Gyula a debreceni Ipar és Kereskedelmi kamara titkára, Aczél Géza

városi főmérnök, dr. Tüdős János ügyvéd, országgyűlési képviselő, Csanak János földbirtokos, országgyűlési képviselő, Dávidházy Kálmán a debreceni ipartestület elnöke, ifj. Schwarcz Vilmos szövetkezeti igazgató, Kóhn Lipót kereskedő, Keiner Adolf kereskedő, Bárdos Géza a debreceni kereskedő társulat főtitkára, dr. Dóczy Emil ügyvéd, Cziczó Lajos, Elek Ferenc, Koller Ferenc, Rátkay Imre, Szatmáry Ferenc, Széplaky József, Varga Károly cipész mesterek, Molnár János és Prém Ferenc csizmadia mesterek aláírásával körlevelet bocsátottak ki, amelyben felhívják a nagyközönség figyelmét arra, hogy „Alföldi Cipőgyár R.-t. Debrecenben” céggel részvénytársaságot alapítanak. A körlevél szerint 1000 darab, egyenként 200 kor. névértékű, névreszóló részvényből fog állani a cég alaptőkéje. A részvények aláírási ideje folyó évi március 31. napja. A befizetések határideje folyó évi december hó 1-én jár le. Azonban, hogy a nagyobb részletekben való fizetés nehézség ne legyen a kisiparosokra, az alapítók a Korona Takaré- és Hitelszövetkezettel oly megállapodást kötöttek, miszerint a nevezett szövetkezet az illetőknek kölcsönt fog biztosítani, amelyet csekély heti befizetéssel fognak törleszteni. Az alapítandó cipőgyár mellett tanoncinternátus lesz, hol a cég által alkalmazandó tanoncok, mintegy 40—50, teljes ellátást és felügyeletet nyernének. Az életrevaló eszme, mely egy nagy jövőjű gyárat kelt életre, valószínűleg a legnagyobb támogatást fogja nyerni a város és a nagyközönség részéről.

— **A párisi katasztrófa.** Az a szomorú érzés, amelyet a párisi árvíz katasztrófa híre az egész művelt világon fakasztott, végre megnyűlt. A Szajna fékevesztett vize ma újból apadt, az időjárás száraz és úgy látszik, végleg elmúlt a veszedelem. A kar százmilliókra rug, a nyomor borzalmas és emellett ragályos betegségek pusztítanak a hajléktalanokká lett ezerek soraiban. Az árvírről szóló híreink a következők:

Páris, január 30. Ma délelőtt 8 és 10 óra között a Szajna két centimétert apadt. A lyoni pályaudvaron a forgalom újból megindult. Délig újabb két centiméternyi apadást észleltek. A Bastille negyedben két ház lakóit ki kellett lakoltatni, mert a házak összeomlással fenyegetnek. A viadukt már nem forog veszélyben. A földalatti vasut Temple állomását ma délelőtt hirtelen ellepte a víz, mely két méternyi magasságban tölti be a pályaudvart.

Páris, január 30. Vilmos császár ma meleghangu részvétlétáviratot intézett Fallieres elnökhöz.

Róma, január 30. Viktor Emanuel király táviratilag fejezte ki részvétét Fallieres elnöknek, egyben pedig 50,000 lírát adományozott a károsultak felségítésére.

Páris, január 30. A lakosság, úgy látszik, teljesen megnyugodott. Sok száz ember arra használta fel a mai derült, fagyos napot, hogy az árvíz által ellepett kerületeket bejárja. A lapok éliesen elítélik a nacionalistákat és konzervatívokat, akik rendkívüli intézkedéseket követelnek és Briand miniszterelnök pártjára állanak, aki nem volt hajlandó az ostromállapotot elrendelni.

— **Adományok a népkonyhának.** A népkonyha napról-napra nagyobb látogatottságnak örvend, úgy, hogy naponként 800—1000 adag szolgáltatik. Adományt küldtek: Kerekes Gusztávné 4 korona, Kiss István 60 kiló liszt, 1 zsák krumpli, Rátányi Péterné fél zsák krumpli. A nőegylet ez uton mond köszönetet a nemes szívű adakozóknak.

— **Az Ibolya-bál.** Debrecen és vidékének előkelő társadalmából a tekintélyesebb rész ad találkozót a február 5-én tartandó Ibolya-bálon, amely igazán meleg érdeklődést tudott ébreszteni a közönség körében. Annyi bizonyos, hogy valóságos ibolyalázat idézett fel. Akárhány kirakat ma csupa ibolya-színekből, díszekből, ibolyákból

áll s közte a felírás: Jön az Ibolya bál. A bált szombaton este a Bika fényesen világított s ragyogóan díszített termében tartják meg. A bálra még néhány páholyjegy Antalfy József könyvkereskedésében kapható.

— **Katica kasszatündér és a mentők.**

Katica szép, magas termetű 19 éves leány és sokan ismerték a csinos kasszatündért, aki a Simonffy-utca 5. szám alatt levő Newyork kávéházban volt már régebb idő óta alkalmazásban. Vasárnap éjjel még vidám, kacagó volt a jókedve s reggel, mikor már meghalt a mámor, Katicát a mentő kocsival vitte ki a debreceni közpórházba. Varga Katica alig tért szobájába, nemsokára nagy jajgatásra, kiabálásra ebredtek a házbeliek. Azonnal a szobába siettek, ahol a leányt szörnyű göresök között fetrengve, eltorzult arccal a földön fekvé találták. Telefonon a mentőket hívták segítségül, akik azt hitték mérgezősről van szó és a debreceni közpórházba szállították. A kórházi orvosok azonban megállapították, hogy mérgezési eset nem forog fenn és a szép Katicának epileptikus szivgöresei okozták a nagy fájdalmakat. Ma a kórházból már el is bocsájtották.

— **A Szent-László dalegylet** ma, kedden tartja a Bika-szálloda disztermében nagysikerűnek ígérkező tea-estjét. A Khuen-Héderváry-kormány válsága nem keltett olyan érdeklődést, mint amely kíváncsisággal készül a szórakozni, mulatni vágyó közönség erre az igazi, farsangi jókedvet hirdető tea-estére. Az agilis rendezőség az előző évek sikereinél sokkal nagyobb és őszintébb sikerre törekszik, amit a valóban művészi számokból egybeállított műsor előre biztosít. A dalosegylet énekkara Kovács Károly, a kiváló karnagy vezetése mellett szebbnél-szebb műdalokat énekel. Békéssy Annuska, Pattermann Ida és Neubauer Ilonka urleányok művészi zenetrióban mutatják be virtuozitásukat. Mártonfalvy Györgyné, a koncertterem ünnepelt, bájos művészasszonya nagyhatású énekszmokokat ad elő a zseniális Mártonfalvy mester kísérete mellett. Békéssy Annuska urleány egy vidám szinpaditrefában is bemutatja sokoldalú talentumát. Partnere Gara Ákos hírlapíró lesz, aki az estön konferálni fog. Művészi esemény lesz a nagytehetségű, általános kedvelt drámai művésznő, Arkossinó Szabó Irma fellépte is, aki pompás jelenetekben ragyogtatja előadó művészetét. Az est érdekes slágere az eredeti kínai dalosok vendégfellépte lesz, akik hazájuk exotikus dalait és táncát mutatják be. Ezután a szenzációs szám után tánc lesz kivilágos virradtig.

— **Halálozás.** Marosvásárhelyről jelentik: Dobai Albert táblai tanácselnök, ügyvéd, a vizsgáló bizottság elnöke ma délután 61 éves korában Marosvásárhelyen meghalt. — Dobai előbb ügyvéd és kamarai elnök, 1891-től táblabíró és 1903-tól tanácselnök volt. Temetése február 1-én lesz.

— **Trefából megölte a menyasszonyát.** Niregyházáról táviratozzák: Baj községben Szarvas Teréz 18 éves hajadon, Kovács Gábor jómódu gazda menyasszonya, ma a leendő ipa lakására ment, ott azonban csak vőlegényét találta otthon és beszélgetett vele. Majd elakart menni, de vőlegénye nem engedte, hanem megakarta csókolni a leányt. A leány menekült vőlegénye elől, ez trefásan ráemelte vadászfegyverét, amely elsült é a golyó szíven találta Szarvas Terézt, aki azonnal meghalt. Kovács elfutott és fegyverét is magával vitte. Azóta nem került elő és azt hiszik, hogy öngyilkossá lett.

— **A debreceni zenekonzervatorium** és országos magyar kir. zeneakadémiára előkészítő tanfolyam. 1910. évi február hó 4-én, pénteken d. u. 5 órákor. Az „Arany-Bika” szálló disztermében rendezi első hangversenyét a következő műsorról: Ünnepi beszéd. Tartja: Füredy F. Gusztáv tanár. 1. Mozart: Don Juan nyitány. Előadja az intézet zenekara. 2. Walter Rosen: Ha az Isten... Zenekar kísérettel éneklék Burger Erzsike, Dávid Kata, Harsányi Jolán, Matolay Irén, Popper

TÁVIRATOK.

Héderváry kihallgatása.

A király elfogadta és aláírta a nyilatkozatot.

Gróf Khuen-Héderváry Károly a mai bécsi kihallgatásán fontos esemény történt. *A király elfogadta és aláírta azt a nyilatkozatot, amelyet a vasárnapi minisztertanács állapított meg — s amely a házfelosztásról szól.*

Khuen-Héderváry kihallgatásáról szóló távirataink a következők:

Bécs, január 31. Khuen gróf még tegnap délután ment a gyorsvonattal Bécsbe. Ma délelőtt fél 11 órakor jelent meg az uralkodó előtt s másfél óras kihallgatáson a válságos helyzet tisztázására minden intézkedés megtörtént.

A király aláírta a szöveget, — amely a miniszterelnökhöz van címelve, de tulajdonképpen a nemzetnek szól.

A királyi kézirat a hivatalos lap holnapi számában megjelenik s következőképpen szól:

Kedves gróf Khuen-Héderváry!

Magyar kormányom lemondását nem fogadom el és jóváhagyólag tudomásul veszem, hogy a magyar országgyűlés képviselőházának feloszlásáról és az új országgyűlésnek annak idején leendő összehívásáról előterjesztést fog tenni.

Kelt Bécsben, 1910. január 31.

Ferencz József, s. k.

gr. Khuen-Héderváry Károly, s. k.

Bécs, január 31. Khuen-Héderváry 2 órakor Budapestre utazott s 5 órakor a fővárosban lesz. A miniszterelnök holnap megkezdzi az új párt alakítására, vagyis a 67-esek tömörítésére irányuló tevékenységét. Az új pártnak hír szerint reformpárt lesz a neve.

Még e héten megtörténik a régi főispánok felmentése és az újak ki-nevezése is.

A szociálisták Andrassy és Tisza ellen.

Budapest, január 31. Az országos szociálista párt tagjai tegnap este nagy tüntetést rendeztek Tisza és Andrassy ellen, a választói jog kérdésében a múlt héten tett nyilatkozataik miatt. A rendőrség közbelépett s a tüntetőket szétverte. Négy embert letartóztattak.

Fallières lemondott.

Páris, január 31. Fallières köztársaság elnöke ma a kamaránál az elnökségről való lemondását bejelentette. Lemondása okául betegségére hivatkozott.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

Buza áprilisra	14.20—21
Buza májusra	13.94—95
Buza októberre	11.94—95
Rozs áprilisra	9.75—76
Rozs októberre	8.94—95
Zab áprilisra	7.54—55
Zab októberre	00.00—00
Tengeri májusra	6.65—66
Repece augusztusra	13.80—90

OLCSÓ IRÓGÉPEK!

Minden rendszerűek, kitűnő állapotban, jóállással adatnak el.

„MERCUR“

összes rendszerű írógépek műszaki vállalat oágnél. Specialis javító műhely!

ADLER

elsőrangú gyártmány, teljesen látható írásu és legnagyobb átütő képességű

IRÓGÉP

kizárólagos képviselő: Debreczen és Hajdumegyére.

Kellékek

valamennyi rendszerű író. és sokszorosító gépekhez!

COPYING OFFYCE! gépiró, másoló és sokszorosító iroda. Telefon 5—40.

Debreczen Arany János-u. 2.

15 Bejárat a II-ik kapun.

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

Folytatás.

A percek mulnak; negyedórákká válnak; a kandalló órája ismét ütni kezd — végre hallom! Halkan kopogtal, ajtót nyit és belép.

Halotthalvány; úgy látom, mintha arcán könnyek nyomát lehetne észre venni. De külsőleg az izgalom legesekelebb jelét sem árulja el, amint helyet foglal mellettem. — Világos, hogy várt, míg uralkodni birt magán nehogy megjesszen.

Kezemet megfogja és szeretetteljesen megesókol.

— Valéria! — szól. — Engedd, hogy ismételten bocsánatot kérjek mindazért, amit tettem, amit mondtam a szomorú, keserű multban. Ha semmi egyebet nem értek még az egészségből. annyit megértettem, hogy ártatlanságom bizonyítéka megtaláltatott s ha megtaláltam, egyedül csak feleségem bátorságának és áldozatkészségének köszönhettem azt.

Percig várok, hogy e szavak egész varázslatos boldogságát élvezzem, hogy gyönyörködjem a szerelem és hála érzetében, mely kedves szemeit könnybe lábasztja, amint rám tekintenek.

Aztán bátorságomat összeszedem és kimondom a kérdést, melytől jövődönk függ.

— Látni akarod a levelet, Eustace? A helyett, hogy válaszolna, ő is kérdést tesz.

— Itt a levél?

— Igen.

— Lepecsételve?

— Lepecsételve.

Kissé elhallgat, számot vetve magával, mit mondjon.

— Hadd tudjam biztosan, mi fölött kell határoznom — folytatja. — Tegyük fel, hogy látni óhajtom a levelet?

(Folyt. köv.)

KEDVÉZMÉNY ELŐFIZETŐINKNEK

ÜSTÖKÖS

ELAP ELŐFIZETŐI

AZ

ÜSTÖKÖS-t

1/2 évre . . . 3 kor. helyett 2 kor. ut.

1/4 . . . 6 . . . 4 . . .

1 . . . 12 . . . 8 . . .

Kedvezményes áron kapják

A

„Gyöngyvirág Crème“

az arckrémek gyöngyel Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. Simává, fehérré s üdévé teszi az arcot! Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való krème nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára egy korona. Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszertárában. DEBRECEN.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

SAVOY-nagyszálloda

BUDAPEST, V.II., József-körut 16. sz.

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték minden vendégszobában. Lift. Vacuum cleaner. Villanyvilágítás. Társalgóterem. Legnagyobb kényelem. Előkelő étkező és kávéház. Interurban telefon. Mérsékelt árak, szobák 3 koronától feljebb, fűtés, világítással együtt. Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. Villamos vasut-közlekedés az összes pályaudvarokkal.

Május hó 1-re kiadó

piac-utcai sarokházban egy nagy lakás erkélylyel, áll 6 szobából és kényelmes mellékhelyiségekből; — pénzintézeteknek is igen alkalmas. A lakás megtekinthető naponta délután 4—6 óráig.

Tudakozódní

130

Tóth Gyula

vaskereskedőnél.

Eladó tűzifa.

A radványi pusztán, egész közel a hajdusámsoni állomáshoz, mintegy 450 öl l. osztályu ⁸⁸

vargafa

eladó. Értekezhetni Popper Ignác és Klein Sámuel uraknál Nyirbalkány.

Donogán és Somossy
DEBRECZEN,
Kistemplombazár,

Bálikelme ujdonságok,
selymek, — batistok,
— gázok, — arany-
diszek, — gyöngy-
kelmék
nagy választékban.

Kérem a címre ügyelni!

Jó bor!

kapható jutányos áron az államilag segélyezett

„Czeplédi Bortermelők”
Első Pinceszövetkezeté-nél
CZEGLÉDEN.

94 Rákóczi (Vasut) utca Rónai-ház

Tessék árjegyzéket kérni!

Villamos világítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányu Wolfram és Osmium égőket. 30

Ritka alkalom szőnyegek bevásárlására.

Felhalmozott nagy készlet miatt

ebédlő, salon és hálószoba

smyrna, argaman és axminster szőnyegeinket rendkívül olcsó és leszállított árak mellett árusítjuk el.

!! Butorszövet maradékok féláron !!

Bosznay J. és Társa

szőnyegáruháza 37
DEBRECZEN, Kossuth-u. 5.

Nagy ismeretséggel

biró urak magas jutalék és fix fizetésre tehetnek szert szert, ha ezen ismeretségüket fel tudják használni. Mellékeresetnek igen alkalmas. Szíves ajánlatok Szabadka 43. számú postafiókra címzendők.

Pályázat mészszállítsára.

A debreczeni Timártársulat tagjai, úgy az ipari-, valamint a házi szükségletükre a szükséges darabos mézszállítását a következő három évre biztosítani óhajtván, ennél fogva felhivatnak mindazon egyénük, kik a fentnevezett mézszállításra pályázni óhajtanak, hogy pályázataikat az **1910. év február 6-ik napjáig** alantírott társulati elnökhöz adják be, ahol is a szállításra vonatkozó feltételek megtudhatók. Debreczen, 1910 január hó 22.

Sarkadi Ferenc,

Borzu. 9.

társulati elnök.

Képviselet és raktár:

Laczkó László urnál
DEBRECZEN.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor, vese, hólyag és bélbántalmaknál oalamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Debreczenben kapható:
KONTSEK GÉZA
fűszer- és csemege kereskedésében
5 DEBRECZEN, Kossuth-utca.

HIRDETÉSEK

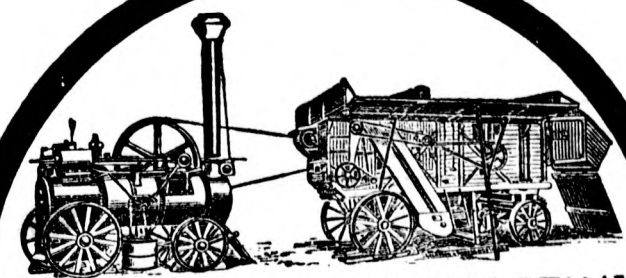
fölvétetnek a kiadóhivatalban, gr. Dégenfeld-tér 2. szám alatt.

EGYETLEN SÉRVBAJOS

amputált, ferdennőtt stb. se mulassza el, mielőtt szükségletét sérvkötőkben, műlábkban, orvth. műfüzékben, egyenestartókban, járó- és nyújtogépekben, haskötőkben stb. beszereznie, körülbelül 300 ábrával és a hozzátartozó magyarázatokkal és használat utastásokkal ellátott árjegyzéket ingyen és bérmentve kérni.

KELETI J.
testgyógyász és kötszerészeti műintézet
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Alapított 1878. évben.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 69,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobilok és cséplőgépek, benzínmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóherecséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kéveköto-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecskavágók, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egytemes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szőlő 40 fillér, azontal minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen“ apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha tarsat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Biztos sikert

érhet el,

aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté tenni vagy értékesíteni

akar

„DEBRECZEN“

apróhirdetése

utján

Az apró hirdetésben minden szükséges, célszerű, hasznos dolgot néhány apró sorban lehet közzé tenni és valóban apró pénzbe kerül, ha az ember bármifele állást kínál vagy keres, bármifele terményt kínál vagy keres, nyári lakást kínál vagy keres, mindenféle butort, iparcikket kínál vagy keres. Kínálja vagy keresi a legkülönbözőbb apró dolgot, mely csak apró költséget bir el.

A „Debreczen“

apróhirdetése

fényes sikerrel segítik elő a kínálat és kereslet nagyarányu forgalmát. Azért: ha a legesekélyebb szükség diktálja, tessék

apróhirdetést

feladni a

„Debreczen“-be.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Jó táncosnő“, „Miruso“, „Vén kuruc“,

fontos levele „Mi ketten“, „Esti találkozás?“, „Kerti csalogány“, „Gyöngyszemek“, „Molett“, „Szöke asszonyka“, „Ebéd 23“ (Csapó-u. 19. utcai lakás jobbra), „Havasi rózsa“, „Z. Z. Z.“, „Kikiri“, „Sétabot“, „Margó“.

Pery . . . . .Psz.

Levelod várom, mért nem irsz kis e a logányom.

Fiatal, szép és független leánnyal megismerkednék, kit, ha kívánja, gombostűpénzzel is ellátnék. Lehetőleg teljes című levelek „Esti találkozás“ címen a kiadóba küldendők.

„Nem ütök a jogászt agyon“ bővebb, teljes című levelet, esetleg fényképpel kerí a „Kis özvegy“ a kiadóba.

Lustákra nem reflektálok, keressen fel ma, ha nem, írjon „Alöldi boszorkány“ jel-igére a kiadóba.

Babusok, kedves fiatal leány ismeretséget óhajtja fiatal, fess gavallér. — Leveleket „Halóakupó“ jelígre a kiadóba.

„Barna liba“ Szoba cica“, „Pruhi“ hirdetésük nem közölhető, összeg rendelkezésükre áll.

Tízennyolc éves barna, fess varróleány vagyok, melyik esinos katonatiszt vagy jogász volna hajlandó engem szórakoztatni, az írjon „Csak párosan szép az élet“ jelígre.

Melyik uriember ismerkedne meg házasság céljából egy esinos, fiatal, erkölcsös uri leánnyal, az írjon a kiadóba „Nem csalódik“ jelígre, de csakis teljes névvel és fényképpel ellátott levelekre válaszolok.

Hölgyeim, ki volna hajlandó egy fess, fiatal embert üdü és végett hosszabb utra magával vinni, diszkrétio. Leveleket „Nápolyi ifju“ jelígre a kiadóba.

„Kékszakál“ várja szerda este tisztelőjét. Pá.

Idegen asszonyok, ki hajlandó ösmeretséget kötni oly magányos fiatal emberrel, ki hü lovagja és szerelmese lenne. Leveleket a kiadóba „Boldog órák“ jelígre.

Moc. Lapomat megkaptad? Már 3 nap óta semmi hír. Ugy-e eljössz édes ki- anyám, mint mondtad. Már alig várom azt az időt, hogy az én drága Mucimat viszontláthassam Irjál rögtön, sok forró pusztit Kál-ól.

Házasságokat teljesen díjtalanul közve- tit a „Hymen“ házassulandók hetilapja. Kér- jen ingyen felvilágosítást és mutatvány szá- mot. Budapest, IX. Kinizsi-u. 19. II. e. 11. Válaszbélyeg.

Ne pazaroljon

sok időt, ha olcsón és jól akar vásárolni valamit. A helyett, hogy kereséssel töltené el az idejét, hirdessen a „DEBRECZEN“ apróhirdetési kö- zött és özőnével kapja a legjobb ajánlatokat.

Lakás.

Utoal butorozott szoba, külön bejárattal kiadó. Cime a kiadóban.

Arany János-utca 42. számú ház eladó vagy bérbe kiadó. Értekezhetni lehet Hüve- lyes-utca 1.

Ajánlat.

Arcfátylak színházi sálak s legmodernebb ujdonságok Vidánál, Városház alatt.

50 koronát fizetek, ki kereskedőségén- nek irodai állást szerez. Cím a kiadóban.

Tanítónő, keresztény, elemi iskolás gyer- mekek mellé állást keres. „Megbízható“ jel- igével a kiadóba kerek.

Kitűnően végzett okl. tanítónő elem vagy közepiskolás gyermekeknek olcsón órá- kat ad. Cím a kiadóban.

Kiváló jó izletes koszt kapható. Cím a kiadóban.

Tanár előkészít biztos sikerrel polgári iskolai és egyéb magánvizsgálatokra. Meg- kereséseket „Tanár“ címmel kiadóhivatal továbbít.

Német nyelvi oktatási és — különösen fürdőkre utazóknak alkalmas — német tár- salgási órákat elvállalok. Cím a kiadóban.

Középkiskolai tanulók tanítását elvállalja egy középkiskolai fiatal tanár. — Leveleket „Tanerő“ jelígre a kiadóba kérek.

Saját termésű ó- és új érmelléki hegyi fajborok, különböző éviéek, kapható 50 literen felül Tóth Sándornál, Hunyadi-u. 26. szám, Debreczen.

Gyöngyvirág Crème kapható Mihalovits Jenő gyógyszerárában.

Mindazon t. előfizetők, kik 1910-re ne- gyedévi előfizetésüket befizették, nyugtájok felmutatása mellett igényt tarthatnak

egy ingyenes

apróhirdetésre akár lakás, akár eladás, keres- let stb. legyen az. Tehát itt az ideje, és ha valakinek van valamije eladni, kiadni stb., írja azt meg és mellékelje a nyugtát, melyet a kiadóhivatal visszaszolgált, csak ellen- őrzésből kérjük.

Kereslet.

Egy jókarban levő ebéd 23 diván meg- vételre kerestetik ármegjelöléssel „Ebéd 23“ a kiadóba.

Keresek a Főtéren május 1-re irodának alkalmas 1 szobás lakást. Ajánlatokat „Iroda“ jelígre a kiadóba kérek.

Egy 16—18 éves tisztességes fiatal embert keresek kezdő fizetéssel leveleket „Szorgal- mas“ jelígre a kiadóba kérek.

Keresek május 1-re 2 szobás, modern utcai lakást. Leveleket ármegjelöléssel „Modern lakás“ jelígre a kiadóba kérek.

Ügynököt keres egy helybeli cég, biztos mellékkereset. Cím a kiadóban.

Lapunk utcai elárusításához fiuk (Rik- kancosok) felvétetnek.

Eladás.

Főlévig használt szövet otomán és háló- szoba butor elutazás miatt olcsón eladó. — Eötvös-u. 87.

500 Waggon I. o. bükk tűzifa eladó. — Értekezhetni Darabos-u. 52.

Kitűnő ó- és új bor eladó Horváth Sán- dornál Rákóczi-utca 41.

Hajduhadházon az 1816. számú ház, 2 szoba, konyha, kamara, pince, nyári konyha, külső kamara, sertés hizlaló, göré, nagykert, eladó. Értekezhetni ugyanott.

Egy hat lőerejű gőzmotor — gazdaság- ban is alkalmas — jutányos áron eladó. Cím a kiadóban.

Maklatura újságpapír kiló- vagy mázsa számra a lap kiadóhivatalában eladó.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kér- jük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdet- seket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Levélbélyegekben is lehet az apróhirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal fentartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tar- talma, értelme. Beérkezett ajánlatokat a kiadóhivatal bármely címre továbbít, ha a hirdető e célra megfelelő postadíjat küld.

Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8—12-ig s d. u. 2—7-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó